

УДК 2-1/-9

DOI <https://doi.org/10.32837/apfs.v0i30.9674>

В. В. Марюхно

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8732-1151>

аспірант кафедри богослов'я та релігієзнавства

Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

ОСНОВНІ РОЛІ ЧОЛОВІКА У ХРИСТИЯНСЬКОМУ ШЛЮБІ НА ПРИКЛАДІ ВІДНОШЕННЯ ХРИСТА ДО ЦЕРКВИ

Актуальність. Протягом останніх десятиліть інститут шлюбу та подружнього життя проходить новий етап кризи взаємовідносин між чоловіком і дружиною. Стрімкий розвиток інформатизації суспільного життя, нестабільна економіко-політична ситуація та трудова міграція мають дедалі більший вплив на рівень міцності та якості шлюбних відносин. Від нездатності побудувати якісні подружні відносини страждають як чоловіки, так і дружини. Не в останню чергу відповідна криза сімейних відносин зумовлена відсутністю чіткого уявлення та бажання реалізації відповідних чоловічих і жіночих ролей у шлюбі. Нерідко саме на цій підставі сучасне подружжя зіштовхується з численними конфліктами, які у свою чергу деформують їхні відносини. Систематичні та тривалі конфлікти у шлюбі досить часто відображаються в інституті розлучення. Офіційна статистика констатує, що протягом останніх п'яти років у нашій державі зареєстровано майже 670 тис. розлучень (за даними органів державної реєстрації актів цивільного стану без урахування розірвань шлюбів, здійснених у судовому порядку) [1]. Саме тому пріоритетного значення у соціологічних, психологічних і філософських дослідженнях набуває тематика якісно нового осмислення шлюбних ролей подружжя. Натомість констатуємо, що в межах наукового дискурсу відповідна тематика практично не розглядається з богословського погляду. Таким чином, осмислення ролі чоловіка у християнському шлюбі на прикладі відносин Ісуса Христа до Своєї Церкви є досить актуальним дослідженням богословського спрямування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Беручи до уваги п'ятий розділ послання апостола Павла до Ефесян, представники християнської богословської думки неодноразово звертали увагу на розуміння сутності шлюбних відносин у парадигмі відносин Ісуса Христа до Своєї Церкви. Серед відповідних богословів можна відзначити такі постаті, як Д. Хедінг, А. Холмс, Дж. МакАртур, Дж. Стотт, Е. Тисельтон, С. Скотт, Н. Т. Райт, К. Люїс та ін., проте, розглядаючи подружні відносини як таємницю відносин Христа та Церкви, більшість богословів залишають осторонь уваги осмислення ролі чоловіка у християнському шлюбі саме на прикладі відношення Христа до Церкви.

Мета статті полягає у виокремленні основних ролей чоловіка у християнському шлюбі на прикладі відношення Ісуса Христа до Своєї Церкви.

Методи. Особливість характеру матеріалу зумовила необхідність використання загально-теоретичних і спеціальних методів дослідження, властивих філософсько-релігієзнавчому дискурсу, а саме: системного, емпіричного, компаративного, аналітичного, діалектичного, історичного та ін.

Виклад основного матеріалу. Розглядати основні ролі чоловіка у християнському шлюбі лише з позицій його матеріальної сутності є вкрай не виправданим. Кожен чоловік – це не лише тіло, але й дух. Лише після того, як Бог вдихнув в Адама дихання життя, останній став душею живою (Бут. 2:7) [2, с. 12]. На підтвердження цих слів доречним є наведення вчення апостола Якова, який пише, що «тіло без духа мертво» (Як. 2:26) [2, с. 1142]. Таким чином, розгляд ролі чоловіка у християнському шлюбі потребує усвідомлення його духовної та матеріальної сутності. Крім того, сам чоловік має усвідомлювати себе та свою дружину частиною величного та славного творіння Бога Отця. Такий підхід дозволяє розуміти власну чоловічу сутність, виходячи з позицій Божої належності. Чоловік не створив сам себе, він має свого Творця, Який створив його з конкретним задумом і метою. Також чоловік й не належить самому собі, а належить Богові. У посланні до Колосян апостол Павло вказує, що «усе через Нього й для Нього створено!» (Кол. 1:16) [3, с. 1308]. Бог є причиною створення чоловіка й за Божим задумом чоловік належить Йому. Розуміння відповідної істини зумовлює зміну парадигми власного усвідомлення себе як виключно матеріальної субстанції. Також і розуміння дружини лише з позиції матеріальної сутності позбавляє чоловіка можливості побудувати якісні взаємовідносини з нею на все життя. Дружина має розумітися не лише як біологічна істота, але й як духовна особистість, красою якої є не лише «заплітання волосся та навішування золота чи прикрашання одягу», але й «прихована сердечна людина, в нетлінності лагідного і мовчазного духа...» (1 Пет. 3:3–4) [2, с. 1146]. Жінка також є творінням Божим і, як чоловік, також є носієм божественного образу. Тому чоловік насамперед має сприй-

мати її як славу частинку творіння Господа, як дочку Небесного Отця, Який із конкретним задумом і метою довіряє її земному чоловікові, адже у Священному Писанні читаємо: «Ребро, яке взяв у Адама, Господь Бог створив жінкою і привів її до чоловіка» (Бут. 2:22) [2, с. 12]. Відповідне усвідомлення жінки сприяє більш повному та глибокому розумінню чоловіком божественної сутності дружини. Так само і шлюб чоловік має розуміти не як винахід сучасного людства, зі спотвореним уявленням про його природу, а як дивовижний задум Божий. Бог є творцем не тільки чоловіка та дружини, Він є творцем шлюбу. У відповідь на питання фарисеїв про причини розлучення Христос відповів словами: «Хіба не читали ви, що Творець на початку створив їх чоловіком і жінкою?.. Тому залишить чоловік батька й матір і пристане до своєї жінки, і обоє будуть одним тілом. То вже буде не два, а одне тіло. Отже, що Бог поєднав, людина нехай не розлучає» (Мат. 19:3–6) [2, с. 929]. В образі Адама та Єви Бог поєднав людей у першій шлюб, союз єднання чоловіка та дружини. У п'ятому розділі послання до Ефесян Апостол Павло, завершуючи вчення про взаємовідносини чоловіка та дружини у шлюбі, пише: «Це велика таємниця, адже я говорю про Христа й Церкву» (Еф. 5:32) [2, с. 1109]. Таким чином, відносини між чоловіком і дружиною у шлюбі мають символізувати відносини Христа та Церкви. Відповідно і розгляд ролі чоловіка у шлюбі спочатку має базуватися на розгляді відносин Христа та Його Церкви і лише після цього передбачає з'ясування інших практичних ролей чоловіка у шлюбі. Власне, невинуватиме ігнорування сучасними чоловіками Христового прикладу відносин до Своєї Церкви є безпосереднім наслідком кризи шлюбних відносин, яка лише посилюється протягом останніх десятиліть. З огляду на зазначене цілком зрозумілими є слова апостола Павла: «Хочу, щоб ви знали, що Христос є головою для кожного чоловіка ...» (1 Кор. 11:2) [2, с. 1086]. Нехтувати прикладом Христа означає позбавити себе духовного керівництва, відмовитися від божественного бачення, відкинути істину. Такий спосіб мислення й життя, позбавлений смирення, покірності й істинного бажання виконати свою унікальну чоловічу роль у шлюбі. Тому, перш ніж вказати на головування Христа над чоловіком, апостол у своєму листі робить наголос на словах: «Хочу, щоб ви знали». Кожен чоловік має знати, чітко усвідомлювати, що Христос, Дивовижний Порадник (Іс. 9:5), Учитель добрий (Лук. 18:18), Володар життя (Дії 3:15), пропонує Своє божественне головування та керівництво для кожного, хто бажає реалізувати своє чоловіче покликання у шлюбі.

Найпершим прикладом Христа щодо Церкви є Його любов. Найперше, що має віддавати

чоловік своїй дружині – це любов. С. Скотт зазначає, що цілком очевидним є те, що любов є основним аспектом ролі чоловіка [4, с. 103]. У посланні апостола Павла до Ефесян знаходимо слова: «Чоловіки, любіть [своїх] дружин, як Христос полюбив Церкву й віддав Себе за неї» (Еф. 5:25) [2, с. 1108], проте розуміння слова «любов» потребує більш повного розгляду. Так, А. Холмс звертає увагу на розмежування трьох грецьких слів, кожне з яких перекладається як «любов»: eros – сексуальне бажання та потяг; philia – любов-дружба; agape – любов-самопожертва. Eros може існувати незалежно від philia й agape. Eros навіть здатний створювати романтичну атмосферу, однак сам по собі він схильний до власництва й гедонізму; у ньому немає повної відданості, а отримане від нього задоволення є тимчасовим, але philia у поєднанні з eros сприяє розвитку відносин у напрямку цілісності й робить можливим тривалий і щасливий шлюб. Подружжя – це найкращі друзі, гарний шлюб збагачується й перевагами гарної дружби. Philia володіє якостями, які збагачують eros, підіймаючи его над чуттєвістю та позбавляючи його власницьких нахилів, але любов як моральний принцип – це agape. У поєднанні з eros і philia вона виводить людей за межі взаємної вигоди й навчає піклуванню про інших. Agape преображає eros – з потурання власним бажанням, перетворює його в ніжне піклування. Змінюється і сам шлюб: він перестає бути відносинами, що сфокусовані на самому собі, та перетворюється в наймогутніший засіб служіння іншим [5, с. 135–136]. Саме тому любов Христа до Церкви проявляється в агаре. Христос надає приклад жертвовної любові, оскільки Він за власною волею віддає Себе за Церкву. «Віддати» означає принести в жертву, відмовитися від самого себе, поставити у пріоритет блаженство іншого. «Віддати» також означає усвідомлення своєї власної чоловічої ролі щодо дружини. С. Аверинцев, розглядаючи шлюбні відносини подружжя, зазначав, що благословенна складність сім'ї полягає у тому, що це місце, де кожен із нас нечувано близько підходить до найважливішого персонажу нашого життя – до Іншого. Цей Інший, за словами Євангелія, – Ближній. Поза Іншим немає спасіння; християнський шлях до Бога – через Ближнього [6]. Подібні розмірковування знаходимо також у роздумах Ж. Кальвіна: «Якщо ми не залишимо помислів про самих себе і не позбудемося найменших плотяних пристрастей, ми нічого не досягнемо. Інакше, як виконати обов'язок любові, який покладає на нас святий Павло, якщо не відмовитися від самого себе, повністю підкоривши себе благу ближнього?» [7, с. 46–47]. Таким чином, жертвовна любов чоловіка до своєї дружини є передумовою спасіння, адже той, хто навчився «віддавати», здатний поважати, цінувати та прощати,

а такі чесноти властиві переважно спасенній людині.

Наступна роль чоловіка у християнському шлюбі полягає в освяченні своєї дружини. Освячення передбачає відділення від іншого та приліплення до своєї дружини. Створюючи перший шлюб, Бог освятив подружжя Адама та Єви словами: «Тому залишить чоловік свого батька й свою матір і пристане до своєї жінки – і стануть вони одним тілом» (Бут. 2:24) [2, с. 12]. Рекапітуляцію цих слів зустрічаємо також у вченні Христа й апостола Павла про шлюб. Освячення в Єдемі є алюзією на освячення в Новому Заповіті. Щоб освятити Церкву, Христос мав залишити славу Отця. Щоб відділити її для Себе, Христос певною мірою повинен був відділити Себе від Отця. Освячення звершується завдяки жертвовній любові, але підтримується через очищення словом. У Павла читаємо, що «Христос полюбив Церкву й віддав Себе за неї, щоб її освятити, очистивши купіллю води в слові» (курсив автора) (Еф. 5:25-26) [2, с. 1108]. На жаль, досить рідко дослідниками розкривається важливість ролі чоловіка в освяченні своєї дружини через очищення словом. Хоча й маються тексти Святого Письма, які свідчать про відповідні властивості слова, проте розвиток цієї думки потребує більшої аргументації вже у подальших дослідженнях. Водночас маємо констатувати, що під час вечері, коли дійшла черга до миття ніг Петрові, він промовив на адресу Христа слова: «Ти не помиєш моїх ніг повік!». У відповідь Христос промовив: «Якщо не вмий тебе, не матимеш частки зі мною» (Ів. 13:8). Завершується їхній діалог такими словами: «Симон-Петро каже Йому: Господи, не тільки мої ноги, але й руки та голову. А Ісус говорить йому: Хто вмийти, тому потрібно тільки ноги обмити, оскільки весь чистий...» (Ів. 13:9–10) [2, с. 1020]. Звідси бачимо, що не стільки вода сприяла очищенню Петра, але й набагато більше на нього вплинули слова Господа. За деякий час, зображаючи Себе як Виноградну Лозу, Христос проголошує: «Ви вже чисті через слово, яке Я вам сказав» (Ів. 15:3) [2, с. 1022]. Мало хто із християнської спільноти наважиться піддати сумніву очищувальні властивості Святого Письма, тому практична реалізація ролі освячення своєї дружини через очищення словом полягає у біблійному настановленні, спільному вивченні й імплементації Слова Божого у повсякденне життя. Будучи свідомими у слові Господньому, чоловік і дружина здійснюватимуть набагато менше помилок у відносинах один з одним. Недарма, відповідаючи на питання садукеев щодо подружніх зв'язків жінки, яка мала сімох чоловіків, у період воскресіння, Христос промовив: «Помиляєтеся, не знаючи ані Писання, ані сили Божої» (Мат. 22:29) [2, с. 934]. Багато конфліктів і непорозумінь у подружньому житті можливо

було б уникнути, будучи свідомими у біблійних істинах. Саме тому освячення й потребує активної чоловічої участі в очищенні словом. Гріхопадіння перших людей, крім усього іншого, є відображенням поразки у практичному застосуванні Слова Божого. Єва зазнала поразки в Єдемі, оскільки погано застосувала Слово Боже. Натомість Адам полишив Єву. Найчастіше чоловіки покидають свої родини, своїх дружин, вирушаючи на роботу, тоді як жінка залишається вдома. І дружина зіштовхується з багатьма складнощами, які вона може здолати, лише будучи у Слові. Тому кожен чоловік має повсякчасно освячувати дружину у слові, щоб в часи короткої чи довгої розлуки жінка мала міцну віру та непохитність у Божому Слові. Поразка у Слові призводить до поразки в житті і відносинах. Єва з'їла заборонений плід і дала своєму чоловікові, і він їв. Це свідчить не просто про те, що Адам не настановив Єву належним чином, а можливо, у таких комфортних умовах він просто забув про необхідність дотримання Божого веління, він і сам не встояв. Замість того, щоб нагадати Єві слова Господа і прислухатися до Його слів, він слухає вже гріховні слова Єви. Чоловік покликаний підтримувати дружину, допомагати їй ставати царицею дому. Натомість Адам сам не був укорінений у Слові до рівня його практичного виконання.

Ще однією не менш важливою роллю чоловіка у шлюбі є реалізація його права й обов'язку на головування. У листі до Коринтян апостол Павло пише: «Хочу, щоб ви знали, що Христос є головою для кожного чоловіка, для жінки голова – чоловік, а голова Христа – Бог» (1 Кор. 11:2) [2, с. 1086]. За твердженням К. Люїса, потреба мати у сім'ї главу впливає з ідеї про постійність шлюбу. Якщо шлюб укладають назавжди, то одна зі сторін має володіти правом визначати сімейну політику [8, с. 116]. Відзначаємо, що протягом останнього часу різко збільшилася кількість наукових досліджень, присвячених проблемі чоловічого головування у шлюбі, та водночас ця проблема не є новацією подружнього життя. Своїми коренями вона простягається крізь віки до стародавнього Едему.

Коментуючи текст з книги Буття 1:26–27 щодо створення Адама та Єви, Дж. МакАртур-молодший зауважує, що відповідний текст Святого Письма цілком ясно вказує на те, що Бог створив і чоловіка, і жінку за Своїм образом, проте рівність чоловіка і жінки, створених за образом Божим, не означає їх взаємозамінності. Голівка циліндру і картер можуть бути виготовлені з одного матеріалу, мати однаковий розмір, вагу та вартість, але вони не є взаємозамінними [9, с. 23]. Далі богослов зазначає, що, створивши першим чоловіка, Бог наділив його статусом голови. Той факт, що Адам дав ім'я Єві (у Старому Заповіті це право належало тому, хто був наділений владою), ясно свідчить

про його владу над нею, проте їхні першопочаткові відносини були настільки чистими та досконалими, що його головування полягало у всепоглинаючій любові до неї, а її підпорядкування – у прояві всепоглинаючої любові до нього [9, с. 25]. Єва не виступала проти авторитету влади та головування Адама, які він використовував для гармонійного розвитку їхнього союзу. Та з часом, діючи в обхід чоловіка, змії підійшов до жінки, котра за замислом була виконавицею волі чоловіка. Він пообіцяв Єві, що, якщо вона з'їсть заборонений плід, то не вмере, як попереджував Бог, але сама стане богом. Йому вдалося спокусити її з'їсти від дерева Пізнання добра й зла. Вона, у свою чергу, переконала Адама вчинити такий самий гріх, чим привела у виконання план замаху сатани на головування Адама. Єва згрішила не тільки тим, що послухалася конкретного повеління Бога, але й тим, що діяла незалежно від чоловіка, не запитавши його поради. Адам згрішив не тільки тим, що послухався Божого веління, але й тим, що змирився з посяганням на своє головування, не вживши дану йому Богом владу. Вони спотворили Божий план щодо себе, обмінявшись ролями, і з того часу шлюбні відносини вже назавжди стали іншими [9, с. 27–28]. З моменту гріхопадіння жінки намагаються вийти з-під влади чоловіка, здобути таку оспівану нині незалежність діяти самостійно, не запитуючи та не прислуховуючись до порад чоловіка. Утворюються різноманітні жіночі рухи та спільноти, які пропагують ідею рівності ролей у шлюбі. Натомість чоловіки або просто спостерігають за такими активностями жінок, або намагаються всіляко довести своє головування з позиції сили. Як наслідок, спостерігаємо зростання рівня чоловічого насильства над дружинами та дітьми. Саме неспроможність сучасних чоловіків звершувати встановлене Богом головування над жінками за прикладом Христового головування призводить до дедалі більшої ескалації сімейних конфліктів. Так само й несприйняття ідеї підкорення дружин своїм чоловікам і визнання їхнього головування над ними лише позбавляють сучасні сім'ї Божого благословіння. У наш час підкорення, послух і визнання права головування іншого сприймається як прояв зневаги та слабкості, однак Христовий приклад підкорення, послуху та визнання головування Отця призводить до звеличення Сина: «Він, маючи Божу природу, не вважав посяганням бути рівним Богові, але понизив Самого Себе, прийнявши образ раба, постав у подібності людині і з вигляду був як людина; Він упокорив Себе, був слухняним аж до смерті, й до смерті хресної, Тому Бог надзвичайно звеличив Його та дав Йому Ім'я, яке вище всякого іншого імені» (Фил. 2:6–9) [2, с. 1111]. К. Люїс стверджує, що в остаточному підсумку відносини між сім'єю та зовнішнім світом (їх можна окреслити

як зовнішню політику) слід віддати під контроль чоловіка, адже він завжди має бути (і зазвичай є) набагато справедливішим до людей зі сторони. Будь-яка жінка бореться насамперед за своїх дітей і чоловіка – бодай і супроти цілого світу, тож лише природно, що їхні вимоги й інтереси переважають у її очах вимоги й інтереси будь-кого іншого. Вона – їхній надзвичайний повірений. Завдання ж чоловіка – пильнувати, щоб ця природня схильність дружини не отримувала першості. За ним залишається останнє слово – зокрема, у разі потреби, й на захист інших від надмірного сімейного патріотизму дружини [8, с. 117].

Висновки. Проводячи паралель між відношенням Христа до Церкви, можемо виокремити основні ролі чоловіка у християнському шлюбі. Саме жертвна любов, освячення, яке підтримується через очищення словом, і реалізація права й обов'язку чоловіка на його головування над дружиною є тими основними ролями чоловіка у шлюбі, до яких закликає нас Бог через Священне Писання.

Література

1. Статистичний щорічник України за 2019 рік. / Держ. служба статистики України. Київ, 2020. С. 465.
2. Біблія. Сучасний переклад з давньоєврейської та давньогрецької мов. Українське біблійне товариство. Київ, 2020. 1172 с.
3. Біблія або книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту / переклад Івана Огієнка. Київ, 2010. 1375 с.
4. Стюарт Скотт. Образцовый муж. Издательство «Тинейджер», 2005. 396 с.
5. Артур Ф. Холмс. Этика. Принятие нравственных решений. Симферополь, 2013. 176 с.
6. Аверинцев С.С. Шлюб та сім'я: несвоечасний досвід християнського погляду на речі. Словник. Київ, 2004. С. 130–135.
7. Жан Кальвин. О християнскої жизни / пер. с франц.; примеч. Н.В. Ревуненковой под ред. А.Д. Бакулова. Москва, 1995. 128 с.
8. Люїс К.С. Просто християнство / пер. з англ. А. Маслюх. Львів, 2018. 224 с.
9. Джон МакАртур-младший. Различны по замыслу. Київ, 2007. 264 с.

Анотація

Марюхно В. В. Основні ролі чоловіка у християнському шлюбі на прикладі відношення Христа до церкви. – Стаття.

У сучасному світі стає актуальним розуміння власної ролі чоловіка у шлюбі. У пошуку особистої ролі чоловіка у християнському шлюбі цілком логічним є звернення до текстів Священного Писання. Стаття присвячена виокремленню основних ролей чоловіка у християнському шлюбі крізь призму відносин Христа та Церкви. Наголошується на тому, що богословське осмислення ролі чоловіка у шлюбі поза межами розуміння чоловіка та жінки як частини величного творіння

Бога Отця є невинуваченим. Чоловік і дружина мають розумітися не лише як тіло, але і як дух. Також акцентується увага на розумінні шлюбу, засновником якого виступає Бог Творець. Стверджується, що такий підхід до розуміння сутності чоловіка, дружини та шлюбу сприяє більш повному та змістовному усвідомленню чоловіком власної ролі у християнському шлюбі. Наголошено на тому, що високий рівень розлучень зумовлює пошук відповідей на актуальні питання сімейного життя подружжя. Соціологічні, психологічні та філософські дослідження дедалі частіше розглядають проблематику подружніх відносин, проте з богословського погляду осмислення сімейних відносин відбувається вкрай рідко. Зокрема, це стосується і розгляду ключових ролей чоловіка у християнському шлюбі. Зроблено висновок про те, що у християнському шлюбі чоловік має проявляти до своєї дружини жертовну любов, освячувати її через слово, а також реалізовувати право й обов'язок щодо головування. Зазначено, що любов *агапе* виводить людину за межі взаємної вигоди й навчає підкуванню про інших. Освячення через слово базується на словах апостола Павла: «Христос полюбив Церкву й віддав Себе за неї, щоб її освятити, очистивши купіллю води в слові» (Еф. 5:25–26). Ідея ж головування чоловіка у шлюбі полягає у концепції головуванні Бога над Христом, а Христа – над чоловіком. Головування має на меті звеличення впокореної особистості.

Ключові слова: роль, чоловік, шлюб, дружина, Новий Заповіт, відносини, подружжя, християнство, любов, освячення, головування.

Summary

Maryukhno V. V. The main roles of a man in Christian marriage on the example of Christ's attitude to the church. – Article.

In the modern world, the understanding of one's own role in marriage becomes relevant. In the search for

the personal role of a man in a Christian marriage, it is quite logical to turn to the texts of the Holy Scriptures. The article is devoted to the separation of the main roles of a man in a Christian marriage through the prism of the relationship between Christ and the Church. It is emphasized that the theological understanding of the role of a man in marriage beyond the understanding of man and woman as part of the majestic creation of God the Father is unjustified. Husband and wife should be understood not only as a body but also as a spirit. Emphasis is also placed on understanding the marriage founded by God the Creator. It is stated that this approach to understanding the essence of husband, wife and marriage contributes to a fuller and more meaningful understanding of man's role in Christian marriage. It is emphasized that the high level of divorce determines the search for answers to current issues of family life of the couple. Sociological, psychological and philosophical studies are increasingly studying the issue of marital relations. However, family relationships are rarely studied from a theological point of view. In particular, this applies to the study of the key roles of men in Christian marriage. It is concluded that in a Christian marriage, the husband must show sacrificial love to his wife, sanctify her through the word, and exercise the right and duty to be a leader. It is stated that *agape* love takes a person beyond mutual benefit and teaches care for others. Sanctification through the word is based on the words of the Apostle Paul: «Christ loved the church and gave himself for it, to sanctify it by purifying it with the baptism of water in the word» (Eph. 5: 25–26). The idea of the presidency of a man in marriage is the concept of the presidency of God over Christ, and Christ over a man. Ultimately, the presidency aims to magnify the submissive personality.

Key words: role, husband, marriage, wife, New Testament, relationship, marriage, Christianity, love, consecration, presidency.